

ЕКОЛОГООРІЄНТОВАНЕ УПРАВЛІННЯ ВІДТВОРЕННЯМ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

А.Ю. Жулавський, к.е.н., Я.В. Кобушко, к.е.н.

Сумський державний університет

У статті розглянуто необхідність переорієнтації управління відтворенням інвестиційного потенціалу на урахування вимог забезпечення екологічної безпеки у регіоні. Визначено основні задачі екологічно орієнтованої системи управління за фазами відтворення інвестиційного потенціалу регіону.

Управління інвестиційним потенціалом регіону забезпечує його відтворення за допомогою регулювання дій економічних суб'єктів щодо акумулювання вільних ресурсів, їх трансформацію в інвестиції та контроль за отриманням доходів від інвестування.

Відтворення інвестиційного потенціалу регіону призводить до зростання навантаження на навколишнє природне середовище. Це викликає необхідність переорієнтації управління відтворенням інвестиційного потенціалу регіону на урахування вимог забезпечення екологічної безпеки. Існуюча система управління інвестиційною діяльністю в регіоні не забезпечує екологічно спрямованого відтворення інвестиційного потенціалу регіону. Це обумовлює необхідність формування регіональної екологічно орієнтованої системи управління відтворенням інвестиційного потенціалу регіону.

Під екологоорієнтованою системою управління відтворенням інвестиційного потенціалу регіону розуміють процес цілеспрямованого впливу керуючої підсистеми на суб'єкти та об'єкти інвестиційного потенціалу в процесах його відтворення в умовах забезпечення екологічної безпеки.

Екологоорієнтована система управління відтворенням інвестиційного потенціалу враховує імператив екологічно орієнтованого розвитку регіону. Він проявляється у здатності суспільства та держави встановлювати пріоритетність екологічних цілей над економічними, імплементації ними екологічних обмежень у конкретні управлінські дії у сфері інвестування. Імператив екологічно орієнтованого розвитку регіону визначається рівнем впливу суб'єктів інвестиційної діяльності на прийняття екологічних рішень, заходами щодо підтримки екологічної ситуації в регіоні на сприятливому рівні, а також рівнем екологічної свідомості інвесторів-природокористувачів.

Реалізація екологоорієнтованого управління відтворенням інвестиційного потенціалу полягає в інтеграції стратегій економічного розвитку з напрямками інвестиційної політики в умовах забезпечення екологічної безпеки.

Метою функціонування екологоорієнтованої системи управління відтворенням інвестиційного потенціалу регіону є створення сприятливих умов для формування інвестиційних ресурсів, організації раціонального їх розподілу та ефективного використання за дотримання екологічних вимог. Система управління інвестиційним потенціалом має бути побудована таким чином, щоб зменшити ризик можливих екологічно обумовлених втрат у майбутньому.

Головною перевагою екологоорієнтованої системи управління відтворенням інвестиційного потенціалу регіону є використання можливостей та попередження втрат, обумовлених екологічною незбалансованістю у регіоні.

Участь регіональних органів влади у здійсненні процесів екологоорієнтованого управління відтворенням інвестиційного потенціалу регіону за фазами його відтворення полягає у такому:

1) на фазі формування інвестиційного потенціалу – в управлінні процесами формування інвестиційного потенціалу регіону в умовах забезпечення екологічної безпеки, впровадженні інструментів стимулювання нагромадження капіталу, нормативно-законодавчому забезпеченні функціонування інвестиційної інфраструктури;

2) на фазі розподілу інвестиційного потенціалу – в забезпеченні фінансової самостійності та інвестиційної безпеки суб'єктів господарювання за дотримання екологічних вимог, перерозподілу інвестиційних потоків у стратегічно важливі сфери для соціально-економічного розвитку регіону;

3) на фазі використання інвестиційного потенціалу – в екологічно орієнтованому управлінні інвестиційними програмами та проектами, здійснюваними на території регіону; взаємодії із зовнішнім середовищем (участь у державних, міжрегіональних інвестиційних програмах, спільних проектах великих компаній); визначенні найбільш ефективних інвестиційних проектів з урахуванням необхідності інвестування проектів соціального та екологічного спрямування.

Екологоорієнтоване управління відтворенням інвестиційного потенціалу регіону забезпечується за допомогою організаційної структури, що охоплює органи виконавчої влади та спеціалізовані структурні підрозділи. Наприклад, у структурі діючих органів виконавчої влади у Сумській області передбачені такі спеціалізовані структурні підрозділи:

1. Рада з питань залучення інвестицій при Сумській обласній державній адміністрації, що включає секретаріат Ради з питань залучення інвестицій при облдержадміністрації та робочі групи, до складу яких входять представники дозвільних органів.

2. Сумський регіональний центр з інвестицій та розвитку при Державному агентстві з інвестицій та управління національними проектами України.

Рада з питань залучення інвестицій при облдержадміністрації відповідає за впровадження та поширення механізму «єдиного вікна» у Сумській області [3]. Цей механізм передбачає: створення комфортних умов для залучення інвестицій; перехід від бюрократичного адміністрування до обслуговування інвестиційного процесу; закріплення відповідальних осіб за кожним потенційним інвестором, проведення дозвільних процедур у визначені терміни.

Управління інвестиційною діяльністю у Сумській області передбачає застосування спрощеної системи взаємодії інвесторів з органами державної та місцевої влади через єдиний орган державної виконавчої влади. Ця система містить механізм персонального супроводу, надання якісних послуг та створення комфортних умов для стратегічних інвесторів, які планують інвестувати в економіку України. Зазначений напрямок діяльності координує Держінвестпроект.

Поширеними у практиці управління інвестиційною діяльністю в регіоні є впровадження різноманітних проектів, таких як: швейцарсько-український проект DESPRO "Підтримка децентралізації в Україні", «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду-2» в рамках програми ЄС/ПРООН.

Швейцарсько-український проект DESPRO "Підтримка децентралізації в Україні" передбачає поліпшення соціально-економічних умов місцевих громад через їх залучення до процесів місцевого управління, створення можливості для поширення отриманого позитивного досвіду в різних регіонах України [1].

Головною метою проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду-2» в рамках програми ЄС/ПРООН є створення сприятливого середовища для сталого соціально-економічного розвитку на місцевому рівні шляхом сприяння самоорганізації громад, розроблення та впровадження невеликих за обсягом громадських ініціатив у всіх областях України та Автономній Республіці Крим [2].

Пріоритетними сферами для громадських ініціатив є: охорона здоров'я; навколишнє природне середовище (утилізація відходів, знешкодження запасів пестицидів тощо); енергозбереження (енергозберігаючі заходи, збільшення використання відновних джерел енергії тощо); водопостачання; місцевий транспорт (подолання ізольованості у сільській місцевості). Фінансування проекту здійснюється Європейською Комісією в рамках програми

технічної допомоги ЄС та співфінансується і впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні за підтримки уряду України.

Для забезпечення екологічної безпеки під час відтворення інвестиційного потенціалу регіону пропонується утворення регіонального центру з екологічно орієнтованого управління інвестиційним потенціалом.

Зазначений центр забезпечує виконання таких функцій: 1) проведення оцінки інвестиційного потенціалу регіону з урахуванням впливу екологічного фактора; 2) розроблення пропозицій щодо напрямків раціонального розподілу інвестиційних ресурсів з метою його екологічно орієнтованого відтворення; 3) розроблення інвестиційних проектів екологічного спрямування; проведення конкурсу екологічно орієнтованих бізнес-планів для визначення пріоритетних напрямків, що потребують державної підтримки; 4) підготовку та розроблення напрямів зростання інвестиційного потенціалу для залучення їх до річних програм економічного та соціального розвитку регіону; 5) планування необхідних обсягів інвестиційних ресурсів на охорону навколишнього природного середовища; 6) розроблення плану заходів щодо запобігання та усунення екологічно обумовлених інвестиційних збитків за фазами відтворення інвестиційного потенціалу регіону; 7) підготовку висновків за найбільш ефективними інвестиційними проектами за видами економічної діяльності щодо оцінки виникнення потенційних екологічно обумовлених інвестиційних збитків.

Доповнення загальних підходів до управління інвестиційною діяльністю принципом узгодженості економічних та екологічних інтересів сприятиме зменшенню негативних наслідків від забруднення навколишнього середовища, що дозволить покращити одночасно економічні та екологічні результати діяльності економічної системи регіону.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України [Електронний ресурс] / О. Бориславська, І. Заверуха, Е. Захарченко та ін. ; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні, DESPRO. – К. : ТОВ «Софія». – 2012. – 128 с. – Режим доступу до ресурсу : http://despro.org.ua/media/upload/decentral_zac_ua_publ_chno_vladi_dosv_d_evropeyskih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni%282%29.pdf.

2. Місцевий розвиток за участі громад: результати соціологічного дослідження «Оцінка впливу підходу до місцевого розвитку за участі громад, реалізованого в Україні у проектах ПРООН, що фінансувалися Європейським Союзом та іншими донорами» . [Електронний ресурс] / Київ, 2011. – Режим доступу : http://cba.org.ua/images/stories/documents/CBA_publications/CBA_LQ.pdf.

3. Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 15.12.2010 № 830 "Про організацію роботи з залучення інвестицій в економіку Сумської області за принципом "єдиного інвестиційного вікна".

Матеріали надійшли 22 жовтня 2013 р.